

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Confirmatur ex eodem S. Doctore infra quæst. 17. art. 1. ubi ait duobus modis artem aliquam concurrere, scilicet efficiendo formam (licet fabrilis producit formam cathedræ) & adjuvando solum naturam, ac præbendo illi instrumenta, quibus expedire possit attingere effectum, quem sine illis non posset præstat. Sic medicina concurrit ad sanitatem, non eam efficiendo, sed præbendo instrumenta naturæ, qui- bus humana per suam vim intrinsecam se reducat ad sanitatem: illud enim est ingenium naturæ, ut effectum aliquem attingat, adjuta quibusdam instrumentis, quem sine illis non posset attingere. Unde cum Angelus superior, propo- nendo inferiori veritates divisas & dearticula- das, & medium proportionatum ad eas sic ca- pendas, præbeat illi instrumenta, quibus adju- rus cognoscit objecta, quæ alias non cognosce- tur, sufficiens dicitur adjuvare & confortare intellectum ejus ad attingendam veritatem ipsi cognitam, subindeque eum illuminare. Quæst. S. Thomas quæst. 9. de veritate art. 1. Secundum hoc (inquit) unus intellectus ab alio illuminari dicitur, in quantum traditur ei aliquid medium cognoscendi, quo intellectus confortatus potest in alia cognoscibilia, in quibus non poterat.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusio- nem: D. Thomashic art. 1. dicit quod cùm ad intelligendum duo concurrent, scilicet virtus intellectiva, & similitudo rei intellectuæ, secun- dum hoc duo unus Angelus alteri veritatem no- tificare potest, primum quidem fortificando vir- tum eius intellectivam, secundum ex parte si- multudinis, quatenus Angelus superior noti- ficationem veritatis accipit in universalis quadam accep- tione, ad quam capienda inferioris Angelii intellectus non est sufficiens, & eam quodammodo dividit ut ab inferiori capi possit: Ergo D. Thomas non constituit Angelorum illumina- tionem in sola proportionata objectorum pro- positione, seu ostensione (quam artificiosum magisterium appellamus) sed etiam in aliquo se- dentente ex parte potentiarum, & eam confortante acuminante. Unde in 2. dist. 9. quæst. 1. art. 2. al. 4. docet, quod sicut in corpore est duplex lu- men, scilicet intrinsecum, ingrediens composi- tiones pupillæ, & extrinsecum Solis vel candela- ria & in spiritibus est duplex lumen, unum intrinsecum, quo solus Deus dicitur illuminare, & alterum extrinsecum, quod supervenit ad conformatiōnem luminis naturalis; & hoc modo unus Angelus illuminat alium. Et hic art. 1. aquod sicut minus calidum crescit in calore ex praesentia magis calidi, ita virtus intellectiva in- ferioris Angelii confortatur ex conversione su- perioris Angelii ad ipsum: Ergo sicut calor cor- pors magis calidi intendit ex sua propinquitate calorem minus calidi, sic Angelus superior illu- minando inferiorem, ex sua conversione inten- dir lumen naturale illius.

Respondeo ad primum locum, D. Thomam in eodem articulo in resp. ad 2. expresse docere unum Angelum illuminare alium, non tradendo illud lumen naturæ, vel gratiæ, vel gloriæ, ut supra remulmus, ex quo manifestè sequitur illuminationem non fieri per impressionem aliquius lu- minis in intellectu Angelii illuminati; illud enim debet esse lumen quoddam naturæ, gratiæ, gratiæ, Tom. II.

A vel gloriæ. Unde hæc duo, scilicet proponere objectum modo proportionato intellectui An- geli illuminati, & fortificare lumen naturale ip- pius, non ponunt in numero, sed important unum & eandem actionem Angeli illuminantis: siquidem ex hoc ipso quod Angelus superior verita- tem quam universalius intelligit, inferiori pro- ponat modo ipsi proportionato, & ostendat ei medium proportionatum ad eam concipiendam, roboratur intellectus Angelii inferioris; si- cut confortatur potentia visiva per assentiam luminis exteroris, quo medium & objec- tum il- luminantur; & sicut mens discipuli confortatur ex eo quod magister ipsi proponit veritatem quam antea non cognoscet, & medium quo eam demonstrativè cognoscet: quia sicut disci- pulus positâ illâ ostensione potest exire in actum cognitionis hujusmodi veritatis, & potentia vi- siva in actum visionis, ita & Angelus inferior in actum cognitionis veritatis fibriantea cognitæ. Et ita clare mentem suam explicat S. Doctor qu. 9. de verit. art. 1. in corp. ubi legendum est. Unde Ad secundum testimonium dicendum est, D. Thomam debere intelligi de lumine superve- niente, non physicè per realem inhaesione in- tellectui Angelii illuminati, sed moraliter, per C Propositionem objecti divisi à lumine superio- ris Angelii, quod subinde habeat confortare intellectum inferioris, non in se & intrinsecè, sed extrinsecè, & in ordine ad objectum, reddendo illud ipsi proportionatum.

Ad tertium vero respondeo, comparationem illam à D. Thoma adductam, tantum in hoc te- nere, quod sicut minus calidum confortatur, & crescit in calore ex præsenti magis calidi; ita virtus intellectiva inferioris Angelii conforta- tur ex conversione superioris ad ipsum: non au- tem tenet quantum ad modum confortationis & incrementi: quia licet calor minus calidi con- forteatur & crescat per intentionem physicam; virtus tamen intellectiva inferioris Angelii, con- fortatur & crescit per intentionem tantum moralem.

Objicies secundò contra secundam conclu- sionem. Multa in istis inferioribus confortan- tur, & perficiuntur ad operandum supra pro- prias vires, ex unione cum superioribus, quibus naturaliter subordinantur: nam color existens in pariete, ex unione cum luce qua est in aëre cir- cumstante, elevatur ad producendas species in- tentionales: phantasma per conjunctionem cum intellectu agente, fit potens producere species intelligibiles: item calor ex conjunctione ad formam ignis, producit alium ignem: Ergo simili- liter Angelus inferior ex conjunctione sui lumi- nis, cum lumine Angelii superioris, confortatur, & fit potens ad cognoscendas veritates, pro- prias vires excedentes; & sic per illam conjunc- tionem, non verò per artificiosum magiste- riū, fit illuminatio Angelorum.

Respondeo negando quod color existens in pariete elevetur ad producendas species inten- tionales per unionem sui cum luce, quæ est in aëre circumstante (hæc enim solum disponit ip- sum medium aërem ad recipiendas vitaliter & deferendas species) sed hæc elevatio fit per lu- cem in ipso colore receptam: quod idem dicen- dum est de phantasmate: recipit enim aliquam virtutem spiritualem ab intellectu agente, quæ elevatum, tanquam instrumentum ipsius, pro- ducit species in intellectu possibili, ut explicari ooo 3 solet

soler in libris de anima. Quoad calorem ignis, licet ex sola unione ad ipsum ignem natus sit producere alium ignem: neganda tamen est consequentia, & paritas de Angelo illuminante alterum Angelum sibi inferiorem. Ratio disparitatis est, quia hoc ipso quod calor ignis sit virtus formae ipsius, non est mirum, quod absque alia virtute superaddita possit producere effectum proportionatum tali formae, qualis est altera forma ignis: Angelus autem inferior non est virtus Angeli superioris; unde ad sui illuminationem necessariò requirit causalitatem moralem, seu artificiosum magisterium, ratione cuius elevetur ad operationem excedentem proprias vires.

45. Objicies tertio contra tertiam conclusionem. Angelus superior, per illud artificiosum magisterium, nihil producit in intellectu inferioris: Ergo sicut ante magisterium artificiosum Angelus inferior non cognoscet rem quae per illud proponitur, sic etiam posito magisterio eam non cognoscit: nam ut habet communem axiomam: idem manens idem, semper facit vel non facit. Ergo frustra ponitur.

46. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam. Nam eti Angelus superior nihil physicè producat in intellectu inferioris, tamen quia species intelligibiles que sunt in inferiori Angelo, nequeunt actu representare objectum de quo fit illuminatio, nisi dependenter tanquam à conditione vel connotato, à divisione illa seu masticatione, quae fit per magisterium artificiosum; ideo ante illud Angelus inferior non cognoscit veritatem de qua illuminatur, & illo posito eam cognoscit. Sicut quia cognitione quam habent Angelii cum de rebus contingentibus, tum de cogitationibus cordis, pendet tanquam à conditione ab existentia rei contingentis, aut à libera directione voluntatis, nullus Angelus per species iudicas potest cognoscere res contingentias, nisi quando sunt, necliberas cogitationes, nisi quando ad ipsum diriguntur. Quando vero dicitur, quod idem manens idem semper facit idem, distinguendum est: in ordine ad idem objectum, concedendum est: in ordine ad diversum, negandum: per magisterium vero artificiosum variatur quodammodo objectum, quia de improportionato fit proportionatum. Sicut ergo oculus corporeus, absque sui mutatione, potest fieri potens ad videndum aliquod objectum, quod antea videre non poterat, per hoc scilicet quod objectum illud in se mutetur, & de improportionato fiat proportionatum; ita etiam intellectus Angelii inferioris, fit potens ad attingendam veritatem, quam antea cognoscere non poterat, per hoc quod illa per magisterium artificiosum Angelii superioris dividatur & multiplicetur in plures conceptus, juxta capacitem inferioris, & sic reddatur ejus intellectui proportionata.

47. Dices: Angelus superior non potest dividere notitiam universalem, & eam multiplicare in plures conceptus proportionatos Angelio inferiorum quia modus intelligenti ipsi connaturalis, requirit notitiam illam universalem: tum etiam quia hoc ipso quod Angelus cognoscit aliquod objectum, attingit in eo quidquid est cognoscibile, saltem per lumen quo utitur; quod præcipue urget quoad notitiam quam Angelii habent de ipsis, quae est comprehensiva: Ergo Angelus superior non potest notitiam universa-

A lem quam habet, reddere per magisterium artificiosum intellectui inferioris proportionatum, nec per consequens eum illuminare; præsum de his quæ ipsi Angelo superiori naturaliter insunt: cujus tamen oppositum communiter docent Theologi.

Respondeo negando Antecedens. Ad cuius primam probationem dico, quod quamvis modus naturalis intelligendi Angelii superioris postulet hanc notitiam universalitatem, hoc tamen non impedit quod possit eam dividere & multiplicare juxta capacitem inferioris: undem illud connaturalis non exigit omnem conceptionem Angelii superioris esse universalem, sed locum quod possit eum habere cum voluerit.

Ad secundam probationem similiter dicendum est, quod quamvis Angelus necessario attingat in objecto ad quod applicat intellectum, omnem rationem in eo intelligibilem, per hunc quo utitur, itante tamen illa notitia ad aqua, nihil impedit quin possit plures de eodem objecto formare conceptus, quasi explicantes notitiam illam universalem: quo posito stabit, cum nunquam applicare intellectum aliqui objecto, quin ipsum adäquet secundum quod est cognoscibile perlumen quo utitur, & nihil omnino posse divisim & particulatim proponere quod unitum & in universalis cognoscit. Et certe eodem modo se habet magister instruendo discipulos: si quidem veritatem, quam ipse simpliciter & unico actu cognoscit, multis actibus proponit discipulo, juxta capacitem ipsius; sique unam habet simul notitiam talis veritatis ibi propriam, & plures inadäquatas ad eam discipulo explicandas. Ex quibus solvit illud quod de naturali comprehensione objectum: haec enim stante in quolibet Angelo, potest Angelus superior per plures actus suam cognoscibiliter, unico actu comprehensivo exhaustam, dividere & multiplicare Angelo inferiori, insicabes percipi valeat: subinde que de illis quæ ipsi naturaliter insunt, eum illuminate.

D

ARTICULUS III.

Quomodo unus Angelus alteri loquitur?

§. I.

Premittitur quod, apud omnes est certum, & n. feruntur sententie.

TItulus supponit tanquam certum & indubiatum, unū Angelum alteri loqui: id enim satis evidenter in Scriptura insinuat: Isaia 6. Seraphim clamabant alter ad alterum: Zacharie 1. Respondit Angelus Domini, & dixit: Domine Deus exercituum usquequo tu non miseraberis Israel? E Et apud Judam in sua Canonica, Michael cum diabolo disputat super Moys corpus: disputatio autem nequit intelligi, absque aliquo genere locutionis. Unde Apostolus 1. ad Corinth. 13: Si linguis hominum loquar & angelorum, charitatem autem non habeam, fatuus sum, velut assonans, &c. Ubi Theodoreus: Angelorum lingua dicit, non qua sensu, sed qua intelligentia percipiuntur, per quas & Deum laudant, & inter se differunt. Eos enim laudantes audierunt Isaia & Zechariel. Quin etiam Daniel eos inter se loquentes audiuit, & Zacharias & Michael. Theophilactus item eundem Apostoli locum expendens, sic: Angelis porro lingua est intellectiva, & non